هەرێمی کوردستانی عێراق
ئەنجوومەنی نیشتمانیی
کوردستانی عێراق

ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق

پرۆتۆکۆلەکان

٨

١٩٩٣ ـ بەرگی هەشتەم

چاپی یەکەم ١٩٩٨

پێرست:

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٣٨) یەک شەمە ڕێکەوتی ١٩٩٣/٥/١٦ ———— ل٥

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٣٩) سێ شەمە ڕێکەوتی ١٩٩٣/٥/١٨ ———— ل٣٧

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٤٠) سێ شەمە ڕێکەوتی ١٩٩٣/٥/٢٥ ———— ل٥٣

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٤١) شەمە ڕێکەوتی ١٩٩٣/٦/١٢ ———— ل٩٣

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٤٢) یەک شەمە ڕێکەوتی ١٩٩٣/٦/١٣ ———— ل١٣١

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٤٣) سێ شەمە ڕێکەوتی ١٩٩٣/٦/١٥ ———— ل١٨٧

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٤٤) سێ شەمە ڕێکەوتی ١٩٩٣/٦/٢٢ ———— ل٢٣٣

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٤٥) شەمە ڕێکەوتی ١٩٩٣/٦/٢٦ ———— ل٢٨٥

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٤٦) یەک شەمە ڕێکەوتی ١٩٩٣/٦/٢٧ ———— ل٣٠٣

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٤٧) سێ شەمە ڕێکەوتی ١٩٩٣/٦/٢٩ ———— ل٣٢١

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (١)ی نائاسایی سێ شەمە ڕێکەوتی ١٩٩٣/٧/٦ ———— ل٣٤٧

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٢)ی نائاسایی چوارشەمە ڕێکەوتی ١٩٩٣/٧/٧ ———— ل٤٠٧

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٣) ی نائاسایی شەمە ڕێکەوتی ١٩٩٣/٧/١٠ ———— ل٤٢٧

بەڕێز ئەیاد حـــاجی نامق مـــەجـــیـــد:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

بسم الله الرحمن الرحيم

باسم الشعب

المجلس الوطني لكوردستان العراق:

استنادا الى الفقرة (١) من المادة (٥٦) من القانون رقم (١) لسنة ١٩٩٢ وبناء على ما عرضه وزير الاعمار والتنمية و وافق عليه مجلس الوزراء قرر المجلس الوطني لكوردستان العراق بجلسته المنعقدة بتأريخ / / اصدار القانون الاتي:

قانون رقم ـــــ لسنة ١٩٩٣

قانون وزارة الاعمار والتنمية لا قليم كوردستان العراق

المادة الاولى: يقصد بالتعابير التالية المعاني المبنية ازاء ها لاغراض هذا القانون.

١ـ الاقليم ـ اقليم كوردستان العراق.

٢ـ الوزارة ـ وزارة الاعمار والتنمية للاقليم.

٣ـ الوزير ـ وزير الاعمار والتنمية للاقليم.

٤ـ وكيل الوزارة ـ وكيل وزارة الاعمار والتنمية للاقليم.

٥ـ المجلس ـ المجلس الاستشاري للوزارة.

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن:

مادەی یەکەم: چ تێبینیەک نییە، کەواتە ئەیخەینە دەنگدانەوە ـ کێ لەگەڵ مادە یەکە وەکو خۆی بمێنێتەوە؟ سوپاستان دەکەین. کێ لەگەڵ نییە؟ بەزۆربەی دەنگ مادە یەک پەسەند کرا.

بەڕێز ئەیاد حـــاجی نامق مـــەجـــیـــد:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

المادة الثانية: تتولى الوزارة المهام التالية.

١ـ اقتراح الخطط العامة لسياسة الاعمار والتنمية للأقليم في مجالات بناء المدن والقرى والمباني والمرافق المهدمة والطرق والجسور ضمن قواطع مشاريع الاعمار المناطة بالوزارة.

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن:

ئێمە برگە برگە ئەیانخوێنینەوە بۆ ئەوەی گفتوگۆیان لەسەر بکرێ، تۆزێک بە خێراییش قەیناکە، بەڵام برگە برگە. لیژنەی یاسا فەرموون دەست پێ بکەنەوە.

بەڕێز ئەیاد حـــاجی نامق مـــەجـــیـــد:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

المادة الثانية: تتولى الوزارة المهام التالية.

١ـ اقتراح الخطط العامة لسياسة الاعمار والتنمية للاقليم في مجالات بناء المدن والقرى والمباني

والمرافق المهدمة والطرق والجسور ضمن قواطع مشاريع الاعمار المناطة بالوزارة.
٢- تنفيذ السياسة المقررة للوزارة واقتراح الخطة السنوية والمرحلية والبعيدة المدى اللازمة لتنفيذها.
٣- وضع التصاميم و مناهج العمل للخطط المصدقة و تنفيذ المشاريع المتعلقة بها تنفيذاً مباشراً من قبل تشكيلات الوزارة أواحالتها الى الشركات او الجهات ذات العلاقة والاختصاص لتنفيذها.
٤- للوزارة تنفيذ مشاريع تعود لجهات اخرى داخل الاقليم من خلال تشكيلاتها التنفيذية والتصميمية بصفة مقاول.
٥- التعاقد مع خبراء أجانب او شركات او موءسسات مختصصة للعمل في دوائر الوزارة او انجاز بعض الاعمال الموكلة إليها بموافقة مجلس الوزراء.
٦- اقتراح خطط ومشاريع تنموية ضمن الخطط العامة للاعمار والتنمية وتنفيذها بالتنسيق مع الجهات أو الوزارات ذات العلاقة.
٧- استثمار الموارد الحاصلة من بعض نشاطات الوزاراة لاغراض الاعمار والتنمية.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئێستاکە برگە یەک لە مادەی دوو، چ تێبینییەک هەیە، فەرموو نەهلە خان ئێوە دەڵێن چی؟

بەڕێز نەهلە محمد سعدوڵلا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من تەنیا لە یەکەم برگەدا باسی پردەکان کرایە، تەنیا پرسیار دەکەم ئایا چ دووفاقیەک (ازدواجیە) پەیدا ناکا لە نێوان وەزاراتی ئەشغال و وەزارەتی ئاوەدان کردنەوە و پەرەپێداندا کە باسی پردەکان (جسور) کرا؟.
(ضمن قواطع مشاريع الاعمار المناطة بالوزارة). بۆی هەیە ئەو جێگایە کە ئاوەدان دەکرێتەوە بکەوێتە سەر رێگای گشتی شەقامی سەرەکی، ئایا ئەو پردەی کە دروست دەکرێ چ وەزارەتێک دەیکا؟ چونکە ئەوەی ئەمن دەزانم ئیشەکە لە نێوان دوو وەزارەت دابەش کراوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

دوایی حەز ئەکەی تێبینیەکان بنووسە، پاشان بە بەیەکەوە سەیر دەکرێن.

بەڕێز د.قاسم محمد قاسم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لێرەدا بابەتەکە هەموو پێویستی بەگفتوگۆ کردن هەیە، بەڵام دێینەوە سەر خاڵی (٦)، سوپاس.

بەڕێز سەعید عەلی خان سلیڤانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەربارەی مادەی یەک خۆی (بناء المدن) پێویستە بڵێ اعادە(بناء المدن). چونکە ئێمە (شاری

تازە) دروست ناکەین، تازە نەهلە خان وتی وابزانم دووفاقی (ازدواجیة) پەیدا دەکات، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەگەر تەماشای سەرەوەی بڕگەکە بکەن، تەنها پێشنیارە، جێبەجێ نەکراوە، واتە تێبینیەکە لە تێبینییەکانی خۆمان ئەوەش شتێکی پابەند نییە.

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

منیش ئەندامێکم لە لیژنەی ئاوەدان کردنەوە، ئەو شتەی نەهلە خان وتی ئەوە رای لیژنە نییە رای خۆیەتی. رای منیش لەگەڵ ئەوەیە وەکو خۆی بمێنێ، سوپاس .

بەڕێز مەئمون محەمەد نور بریفکانی/وەزیری ئاوەدانکردنەوە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەربارەی بڕگە یەک، ئێمە لەبەر ئەوە بڕگەیە دوو سێ کۆبوونەوەمان کرد لەگەڵ وەزارەتی ئەشغال و ئیسکان ولەگەڵ بەڕێز کاک (یونادم) گەیشتینە ئەو صیغەیە کە بڕگە یەک و بڕگەیەکی ئەوانیش لە قانونی وەزارەتی ئەشغال و نیشتەجێکردندا هەیە، ئێمە هەردووکمان ئاگادارین کە بابەتی (رێگاو پردەکان): طرق و جسور: لە ناو پێکهاتەکەدا هەیە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاک (یونادم) چ تێبینیەکت هەیە لەسەر ئەوەی کە کاک مەئمون فەرمووی؟

بەڕێز یونادم یوسف کنا/وەزیری ئەشغال:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڕێز کاک مەئمون زۆر راست ئەکا، ئێمە دانیشتین گەیشتینە یەک، قسەشمان لەسەر ئەو مەسەلەیە کرد و گەیشتینە صیغەیەکی ئەوها، کاتی خۆی وەکو کاک مأمون دەڵێ ئەو صیغەی کە هاتووە (الطرق والجسور ضمن قواطع المناطق) واتا گشتگیریش دەبێ و ئەنجومەنی نەخشەکێشانی باڵا هەر دەبێ دامەزرێنین. سوپاس

بەڕێز مەئمون محەمەد نور بریفکانی/وەزیری ئاوەدانکردنەوە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

نازانم ئێمە پێ داناگرین، چونکە پێکەوە دانیشتوین و پێکەوە گفتوگۆمان کردووەو، گەیشتینە صیغەییێک ئەوە پێشنیاری منە لیژنەی ئاوەدان کردنەوەشمان ئاگادار کردوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

جا ئەگەر مۆڵەت بدەن با ئەم بابەتە ببڕێنینەوە، چونکە ئاشکرایە بابەتێکی وا نییە بخرێتە سەر(اعاده البناء)، کێ لەگەڵ ئەوەیە بڕگە یەک وەکو خۆی بمێنێتەوە؟ سوپاستان دەکەین. کێ لەگەڵ نییە؟ بەزۆربەی دەنگ بڕگە یەک وەکو خۆی مایەوە.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

برگەدوو: (٢) تنفيذ السياسة المقررة للوزارة واقتراح الخطة السنوية والمرحلية والبعيدة المدى اللازمة لتنفيذها.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئێستا کێ لەگەڵ ئەوەیە وەکو خۆی بمێنێتەوە؟ سوپاستان دەکەین.. کێ لەگەڵ نییە؟.. بەزۆربەی دەنگ وەکو خۆی مایەوە.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

٣- وضع التصاميم و مناهج العمل للخطط المصدقة وتنفيذ المشاريع المتعلقة بها تنفيذاً مباشراً من قبل تشكيلات الوزارة او إحالتها الى الشركات او الجهات ذات العلاقة و الاختصاص لتنفيذها.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

چ تێبینییەک هەیە؟ کاک سعید تێبینی یەکی هەیە، فەرموو کاک سعید.

بەڕێز محەمەد سەعید ئەحمەد یەعقوبی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من ئەبینم ئەو ئیحالەت کردنە بۆ (الشركات) لەجێی خۆیدا نییە، چونکە ئێستا کۆمپانیای پسپۆڕ نەماوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

جەنابی وەزیری ئاوەدانکردنەوە ئەگەر چی تێبینی یەکی لەسەر هەیە بابفەرمووێت.

بەڕێز مەئمون محەمەد نور بریفکانی/وەزیری ئاوەدانکردنەوە

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە نابێ هەموو شت راستەوخۆ بکەین و ئەو قانونەش لە بۆ ئەم قۆناغە نییە، بۆی هەیە یاسایەکە بۆ دوا رۆژە بۆیە دەڵێین (إحالتها الى الشركات او الجهات ذات العلاقة) چونکە ئەو وەزارەتە (امكانياتی) بەش ناکات، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەمە پێویستی بە روونکردنەوەی زیاتر هەیە.

بەڕێز جەمیل عەبدی سندی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

خاڵی سێ گەلەک لە جێی خۆیەتی ورێکو پێکە و (ابعادی) دوا رۆژی هەیە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

منیش پرسیارێک لە کاک شێخ مأمون و لیژنەکە دەکەم (والجهات ذات العلاقة) ئەو (ذات العلاقة) مەبەستتان وەزارەتەکەی خۆیەتی، یان وەزارەتی ئەشغال و نیشتەجێکردنە؟.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەگەر وەزارەتی ئاوەدان کردنەوە خۆی پێی نەکرا بە قۆنتەرات ئەنجامی دەدات، سوپاس.

بەڕێز فرنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێم وایە کاک محەمەد سەعید لە قسەکانی کاک شێخ مەئمون نەگەیی. کاک شێخ مەئمون مەبەستی ئەوەیە ئەگەر توانای هونەریمان نەبوو دەی دەینێ نەک توانای دارایی، ئەگەر توانای دارایی نەبوو ناتوانی ئیشێک بکا، بەڵام ئەو مەبەستی نەبوونی توانای هونەری بوو، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بڕگە سێ، کێ لەگەڵ ئەوەیە وەکو خۆی بمێنێتەوە؟ سوپاستان ئەکەین. کێ لەگەڵ نییە؟ بەزۆری دەنگ وەکو خۆی مایەوە.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

٤ ـ للوزارة تنفيذ مشاريع تعود لجهات اخرى داخل الاقليم من خلال تشكيلاتها التنفيذية والتصميمية بصفة مقاول.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بۆ بڕگە چوار، چ تێبینییەک هەیە؟.. کاک خەسرۆ فەرموو.

بەڕێز خەسرۆ گوڵ محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڕێزان من تەنیا روون کردنەوەیێکم هەیە لەسەر (لجهات الأخرى داخل الاقليم)ە، ئایا دامو دەزگاکانی وەزارەتەکانن؟ رەسمین یان نارەسمین؟ سوپاس.

بەڕێز مەئمون محەمەد نور بریفکانی/وەزیری ئاوەدانکردنەوە

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لێرە: (لجهات اخرى): ئێمە واتا دیاریمان نەکردووە چ بێ، وەزارەت بێ، چ لایەنی تریش بێت، هەتا ئی ئەهلیش بێت، ئێمە مافی خۆمانە داخل بین ئەوە پێشنیارە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بڕگەی چوارەم، کێ لەگەڵ ئەوەیە وەکو خۆی بمێنێتەوە؟ سوپاستان ئەکەین. کێ لەگەڵ نییە؟ بەزۆربەی دەنگ وەکو خۆی مایەوە.

بەڕێز ئەیاد حــــاجی نامق مـــــەجـــیـــــد:

بەڕێــز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــومــــــەن.

٥- التعاقد مع خبراء اجانب أو شركات أو مؤسسات متخصصة للعمل في دوائر الوزارة او انجاز بعض الاعمال الموكلة إليها بموافقة مجلس الوزراء.

بەڕێــز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــومــــــەن:

برگەی پێنجەم، چ تێبینی یەک نییە لەسەر پێنج! کێ لەگەڵ ئەوەیە وەکو خۆی بمێنێتەوە؟ سوپاستان دەکەین. کێ لەگەڵ نییە؟ بەزۆربەی دەنگ وەکو خۆی مایەوە.

بەڕێز ئەیاد حــــاجی نامق مـــــەجـــیـــــد:

بەڕێــز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــومــــــەن.

٦- اقتراح خطط و مشاريع تنموية ضمن الخطط العامة للأعمار والتنمية و تنفيذها بالتنسيق مع اللجان والوزارات ذات العلاقة.

بەڕێــز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــومــــــەن:

هەر کەس پرسیاری هەیە، با بفەرموێ.

بەڕێز ئەهلە مـــحـــــمـــــەد ســــەعـــــدوڵلا:

بەڕێــز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــومــــــەن.

لێرە هاتیە: و(تنفيذها بالتنسيق مع اللجان). خۆی (جهات) بوو بۆکرا بە (لجان) یەعنی هەر (جهــاتە). (اقتراح خطط ومشاريع تنموية ضمن الخطط العامة. للاعمار والتنمية و تنفيذها بالتنسيق مع الجهات او الوزارات ذات العلاقة)، سوپاس.

بەڕێــز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــومــــــەن:

ئایا برگە شەش لەگەڵ برگەی یەک زۆر لەیەکەوە نزیک نین؟

بەڕێز ســــەعـــیـــد عـــەلی خـــان سلیـــڤـــانی:

بەڕێــز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــومــــــەن.

دەربارەی برگە شەش لەوانەیە زۆر زۆر پرۆژەی (تەکمیلی) هەبێ، سوپاس.

بەڕێــز د.قـــــاسم مـــحـــــمـــــەد قـــــاسم:

بەڕێــز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــومــــــەن.

ئەگەر مۆڵەت بدەن بەڕێز وەزیری ئاوەدانکردنەوە، بۆ ئێمە چەند نموونەیەکی (مشاريع تنموية) بنێرێت، سوپاس.

بەڕێز مەئموون محەمەد نور بریفکانی/وەزیری ئاوەدانکردنەوە

بەڕێــز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــــومــــــەن.

ئێمە کە بەرنامەیەک ڕێک دەخەین بۆ ناوچەیەک وبەرنامەیەکی تەواوە، بەڵام مەرج نییە ئێمە جێبەجێی بکەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

کێ لەگەڵ ئەوەیە برگەی شەش وەکو خۆی بمێنێتەوە؟ سوپاستان دەکەین، کێ لەگەڵ نییە؟ بە زۆربەی دەنگ برگەی شەشەم وەکو خۆی مایەوە.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

٧- استثمار الموارد الحاصلة من بعض نشاطات الوزارة لأغراض الأعمار والتنمية.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بۆ برگەی حەوتەم... کاک یونادم فەرموو.

بەڕێز یۆنادم یوسف کنا/وەزیری ئەشغال:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەڕێزان من لەگەڵ ئەو پێشنیارەم، لەگەڵ ئەو کارە دام، بەلام ئێمە موعاناتمان هەر لە وەزارەتی دارایی یە، بەڕاستی دەمانەوێت سەرمایەیەک بۆ خۆمان دابین کەین، هیچ شتێک ڕێگامان لێ ناگرێ، چونکە یاسای کۆن کاری پێکراوە هەرچی بێت دەڵێ تۆمار بکرێت بۆ داهاتی ئەوان، ئێمە ناتوانین هیچ جووڵەیەک بکەین، (١٦) ملیۆن یان (١٧) ملیۆن کۆ بکەینەوە بۆ زیندو کردنەوەی مەکینەکان سێ چوار ملیۆن بۆ ئێمە ماوەتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

وەزیری دارایی لێرە نییە، بەلام وادەزانم یاسا ڕێتان نادات، کە پێش ئەو بابەتە باس بکرێت، دەبێ پرۆژەیەک پێشکەش بکەن لەڕێگای ئەنجوومەنی وەزیرانەوە، بۆ ئەوەی لێرە گفتوگۆی لەسەر دەکرێ.

بەڕێز مەئمون محەمەد نور بریفکانی/وەزیری ئاوەدانکردنەوە

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بۆ روون کردنەوەی ئەو خاڵە، ئەوەی بەڕێز کاک یونادم گوتی لەوانەیە باسی مەکینەکان دەکات کە بیفرۆشن، ئەو قازانجە ئەچێت بۆ وەزارەتی دارایی، ڕێژەیەک لەوێ کە لە ٢٠٪ و لە ٣٠٪ وەزارەتی دارایی دەیدات بە وەزارەت ئەوە پەیوەندی بەو بابەتەوە نییە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

بەڕێز کاکەرەش فەرموو چیت هەیە؟

بەڕێز کاکەرەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەو بابەتە هەتا یاسای یانەسیب کە ئیعتمادی بۆ دانرا بوو، لە کرۆکی یاسایەکەدا هاتبوو، سوپاس.

بەڕێز یۆنادم یوسف کنا/وەزیری ئەشغال:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

داوای لێ بوردن دەکەم، دوێنێ نووسراوەکە درەنگ گەیشتە ئێمە ئەڵێ بە هەموو جۆری داهات لەسەر فلانە قانون ژمارە ئەوەندە، برگە ئەمە ئەوەندە دەڵێ ئەبێت هەر ئەمە تۆمار بکرێ نەک تەنیا (مەکائن)، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

وەکو وتم ئەگەر شتێک لەو مەسەلانە هەبێت دەبێ وەکو پرۆژەیەک باس بکرێت، ئەگەر پێویستی بەگۆڕینێک کرد ئەویش باس بکرێ.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

داوای لێ بوردن ئەکەم، بەڵام ئەگەر ئەوە وەکو خۆی بمێنێتەوە، ئەوە زۆر بە رەهایی (موطلەقی) لەمەسەلەکە دەڕوانن، بەڕاستی ئێمە وەکو مەسەلەی دارایی، نەمدەزانی لەلای وەزارەتی دارایی دیاری کراوە بەپێی مادەی قانونی، جا بۆ ئەم مەسەلەیە من پێم وایە ئەگەر روونکردنەوەی لەگەڵ بێت یان لە ناو سنووری یاسادا بێت باشە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاک ئەیاد سوپاس، ئەمە پرۆژەی ئێوەیە لە لیژنەی یاسا، لیژنەی یاساش پێویست ناکا بێت لێرە لەروومان بدات (موصارەحەمان بکات)، لیژنەی قانونی هەرچی پێشنیاری هەیە ئەبێت لە پرۆژەی خۆی جێگری بکات و، لێرە تووشی ئەم موجامەلەیەمان نەکات.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڕاستی ئەوە شتێکی پسپۆڕییە، ئەوە دەبا لیژنەی پیشەسازی ئەو شتەی بۆ ئێمە ئامادە بکردایە و لیژنەی ئاوەدانکردنەوە و گەشەپێدان بەتەواوی ئەو شتەی شی بکردایەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

لە لیژنەی یاسا ئەم وشەیەتان زیاد بکردبایە، مەبەستم لەوەیە کە ئەم شتە بچووکانە حەق نییە لێرە ئێمە گفتوگۆی لەسەر بکەین.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەوەی لە سەر ئەو کاغەزەیە، ئەوە رای لیژنەی یاسایە ئێمە ئەوەمان جێگیر کردووە، ئەو شتە کۆتایی پێ هاتووە، ئەگەر شتێکی تازە ئاماژەی بۆ بکرێ ئەوە بابەتێکی ترە، سوپاس.

ئەو وەزیرە ئەو پێشنیارە دەداتە کێ؟ پێشنیارە کە پێشکەشی ئەنجوومەنی وەزیران دەکات، ئەگەر لە ئەنجوومەنی وەزیران پلانەکەی نەڕاستێندرێ (موصادەقەی) لەسەر نەکرێت، ئیتر پێی ناکرێ جێبەجێی بکات، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

تکایە کێ لەگەڵ ئەوەیە کە بوترێ (بموافقة مجلس الوزراء)؟ سوپاس کێ لەگەڵ نییە؟ بەزۆربەی دەنگ پەسەند کرا.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

المادة الثالثة:

١- الوزير. هو الرئيس الأعلى للوزارة والمسؤول الأول عن تنفيذ سياستها و ممارسة الاشراف على تنفيذ القوانين والانظمة والتعليمات فيها وتصدر عنه القرارات والأوامر والتعليمات ضمن مهام الوزارة و تشكيلاتها و صلاحيتها وسائر شؤونها الادارية والفنية والمالية ضمن حدود هذا القانون وله تخويل بعض من صلاحياته لوكيل الوزارة او المدراء العامين او من يراه مناسباً في الوزارة و يكون مسؤولاً امام مجلس الوزراء باعتباره عضواً متضامناً فيه.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

لەسەر مادە (٣) بڕگە (١)، کاک سەعید تێبینی هەیە فەرموو.

بەڕێز سەعید عەلی خان سلێمانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

هەرچەند پرسیارەکەم لە لیژنەی یاسایە، بەڕاستی وەزیر پێناس کراوە پێناسکردنەکەی یەکگرتووە (موحد)ە پێی نەدەویست لێرەش دووبارە بێتەوە، سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

با ئەو پێناسکردنە بەراورد بکەن لەگەڵ هەموو وەزارەت، ئەگەر بڕگەکە هەبوو رازی مەبن هەمان کێشەیە، ئەگەر بکرێ وشەی پێش و پاش بکرێ یان رستەیەکی بگۆڕین، بەڵام هەمان واتایە هەمان ناوەڕۆکە هیچ ناوەڕۆکێکی نە گۆڕاوە لە پێناسی وەزارەت، سوپاس.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

برادەرانی یاسایی باش شتەکە دەزانن و قاعیدەک هەیە دەڵێ (العبرة بالمعاني ولا بالالفاظ و المباني) لێرە مادام جەنابت دەڵێی ناوەڕۆک یەکە، هیچ جیاوازی نییە و لەبەر ئەوەی عبرەت بە ناوەڕۆکە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بڕگەی (یەکەم) کێ لەگەڵە وەکو خۆی بمێنێتەوە؟ سوپاستان ئەکەین.... کێ لەگەڵ نییە؟ بەزۆربەی دەنگ وەکو خۆی مایەوە.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

٢. الوكيل ـ يساعد الوزير في الاشراف على اعمال الوزارة و يتولى المهام التي يوكلها اليه الوزير.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

لەسەر بڕگەی دووەم، چ تێبینییەک هەیە؟ فەرموو کاک فرەنسۆ.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پێم وایە ئی بریکار وەکو ئەوانی تر نە هاتووە وهی وەزیر موطابقە، بەڵام هی بریکار داوا لە لیژنەی یاسا دەکەم سەیر کەن ئەمە وەکو ئەوانی تر نەهاتووە؟ سوپاس.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ڕاستە دەفەرمووی سێ وەزارەت ئاوایە، ئەوەش دەستمان لێ نەدا وەزارەتی کاروباری پێشمەرگە، وەزارەتی ناوخۆ ئەوە نوسرابوو (یساعد) ووتمان بادەستی لێ نەدەین خۆیان ئەو هایان هێنا بوو دەستمان لێ نەدا، سوپاس.

بەڕێز جەمیل عەبدی سندی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەربارەی وەزارەتی ئاوەدانکردنەوە و گەشەپێدان کاروباری وەک وەزارەتی ناوخۆ نییە و وەک کاروباری پێشمەرگە نییە، کاروباری وەزارەتی ئاودانکردنەوە و گەشە پێدان زۆر زۆر نزیکی وەزارەتا ئەشغال وئاکنجی کردنێیە، سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هەمووی یەک ناوەڕۆکە و یەک مانایە با ئەوەندەی ئاڵۆز نەکەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بڕگەی دووەم، کێ لەگەڵە وەکو خۆی بمێنێتەوە؟ سوپاستان ئەکەین ...کێ لەگەڵ نییە؟ بەزۆربەی دەنگ وەکو خۆی مایەوە.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

٣. تتكون مديريات و تشكيلات مركز الوزارة من:

بەڕێز عەبدولکەریم کاکەحەمە عەبدولکەریم:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.
ئەم پرسیارە من تێی ناگەم، شەش حەوت جار ئەو ڕۆژە لە وەزارەتی پیشەسازی بە چاکی تێی نەگەیشتم، بەڵام ئەگەر ئەنجوومەنی ڕاوێژکاری (مجلس استشاری)شتێکی ڕاست وتەواو بێ ماقوولە کە وەکیلە کە ڕایەکی لەسەر بدا، دیارە بریکارەکەی یاریدەدەریەتی، سوپاس.
بەڕێز ئەهلە محەمەد سەعدوڵلا:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.
بڕگەی چوارەم: (اي خبير أو اختصاصي يختاره الوزير من داخل الوزارة او خارجها) لیژنەکەمان گۆڕیویەتی: (ويكون كالاتي وممثل واحد عدى كل وزارة ذات العلاقة)، چونکە وەزارەتی ئاوەدان کردنەوە وپیشەسازی و کشتوکاڵ وگواستنەوەو گەیاندن وشارەوانییەکان دەگرێتە ئەستۆ، دەزانین هەر لێزانێکی پسپۆڕ لە وەزارەتەکە ناوە ناوە (بين بين) ئەندامە لە لیژنەی ڕاوێژکاری وەزارەت، سوپاس.
بەڕێز سەعید عەلی خان سلێمانی:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.
لەبارەی ئەنجوومەنی ڕاوێژکاریەوە بۆی هەیە نۆ ئەندامی تر، دە ئەندامی تر دێنە ناو ئەو ئەنجوومەنەوە لە دەرەوەی وەزارەتەوە، لێرەدا (مدير التخطيط والمتابعة والمدراء العامون) ئەوان نەخشەکانی خۆیان دەخەنە ڕوو، بۆ ئەو ئەنجوومەنی ڕاوێژکارییە، سوپاس.
بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.
دوای ڕوونکردنەوەکەی بەڕێز وەزیر، یەک تێبینیم هەیە ئەنجوومەنی ڕاوێژکاری ئەو ئەنجوومەنە نییە وەزیر شتێکی لێ ئاڵۆز بوو بچێت وەکو لیژنەیەکی ڕاوێژکاری پرسی پێ بکات، سوپاس.
بەڕێز عەبدولکەریم کاکەحەمە عەبدولکەریم:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.
لیژنەی ڕاوێژکاری بۆ شارەزایی وەرگرتنە دەنا وەزیر و بریکاری وەزیر نەخشەکە پێشکەش دەکەن و لە ئەنجامیش دا جێبەجێی دەکەن، سوپاس.
بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:
تەنها یەک تێبینی هەیە ئەویش ئەوەیە، کەدەڵێ (يشكل في الوزارة مجلس استشاري باسم مجلس الاعمار والتنمية) ئەو دەستە ڕاوێژکارییە پێویستە هەبێت واتە ئەنجوومەنێک هەبێت بەناوی (مجلس الاعمار والتنمية).
بڕگە چوار۔ مادە پێنج ۔ کێ لەگەڵ ئەوەیە وەکو خۆی بمێنێتەوە؟ سوپاستان ئەکەین. کێ لەگەڵ نییە؟ بەزۆربەی دەنگ وەکو خۆی مایەوە.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ثانيا. مهامات المجلس:

١. اعداد و صياغة الاهداف العامة لخطط الوزارة على ضوء توجيهات من مجلس وزراء الاقليم.

٢. تقديم المقترحات حول المشاريع وتعديل الخطط المقدمة وتحديد الاسبقيات لها.

٣. دراسة واقتراح الميزانية لأغراض الاعمار والتنمية.

٤. دراسة وضع المواد الطبيعية لأغراض البناء والصناعة والاعتماد على موارد الاقليم.

٥. مناقشة التقرير الدوري العام للوزارة الذي تعده مديرية التخطيط والمتابعة وبيان مايراه في هذا الشأن من ملاحظات وتوجيهات.

٦. تقديم المقترحات وتحديد الوسائل الكفيلة بتطوير بعض الصناعات والمشاريع الزراعية المتعلقة بالمناطق المشمولة بالأعمار والتنمية.

٧. دراسة مساهمة القطاع الخاص ضمن عملية النمية والتطوير.

٨. دراسة كل ما يعرض عليه الوزير من قضايا وبيان الرأي وتقديم المقترحات والتوصيات المناسبة بهذا الشأن.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بڕگەی دووەم لە مادە پێنج وا بزانم هەمووی ئامادەکردن وپێشکەش کردنە، واتا مەسەلەکە ڕاوێژکارییە، کێ لەگەڵ ئەوەیە وەکو خۆی بمێنێتەوە؟ سوپاستان ئەکەین. کێ لەگەڵ نییە؟ بەزۆربەی دەنگ وەکو خۆی مایەوە.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة السادسة: تلغى كافة الشركات والدوائر والمديريات التي كانت مرتبطة سابقاً بوزارة الاسكان والتعمير في المركز والملحقة بهذه الوزارة وتحل محلها وفي دحقوقها ويوزع منتسبوها على مديريات هذه الوزارة وتؤول كافة التزاماتها وحقوقها الناشئة بعد تاريخ تشكيل مجلس وزراء الاقليم في ١٩٩٢/٧/٤الى الوزارة.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بڕگەی شەش، چ تێبینیەک هەیە لەسەر بڕگەی شەش، کاک سەعید تێبینیەکی هەیە.

بەڕێز سەعید عەلی خان سلیڤانی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەڵێ (تلغى كافة الشركات والدوائر والمديريات التي كانت مرتبطة سابقاً بوزارة الاشغال والاسكان) خۆ ئێستا وەزارەتی ئەشغال ونیشتەجێکردن ماوە بۆ سەر بەو وەزارەتە نەبێ؟ سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەزانم لێرە مەبەست ئەوەیە ئەو کۆمپانیا و ئەو دەستانەی کە هەنە کە لەمەو دوا بێت، هەندێکی دابەش بکرێت بەسەر وەزارەتی ئەشغال وهەندەێکی تری دابەش بکرێت بەسەر وەزارەتی ئاوەدانکردنەوە و گەشەپێدان، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

تێبینیەکی تر لێرەدا هەیە کە دەستەی سەرۆکایەتی دەری بڕیوە (وتؤول کافة التزاماتها وحقوقها الناشئة) ئەمە ماقوول نییە، چونکە وەزارەتی گەشەپێدان بەرپرسیارە بەرامبەر بەعەقدێک کە حکومەت بۆ ئاوەدان کردنەوە کردوویەتی.

مادە شەش، کێ لەگەڵە وەکو خۆی بمێنێتەوە؟ سوپاستان ئەکەم. کێ لەگەڵ نییە؟ بەزۆربەی دەنگ وەکو خۆی مایەوە.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة السابعة:

١- للوزير استحداث او دمج مديريات او أقسام او شعب او وحدات ضمن تشكيلات الوزارة عند الاقتضاء.

٢- يحدد بنظام مهام واختصاصات تشكيلات الوزارة.

٣- للوزير تشكيلات لجان دائمية او وقتية حسب الحاجة.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

لەسەر مادە حەوت/ چ تێبینیەک نییە، کێ لەگەڵ ئەوەیە وەکو خۆی بمێنێتەوە؟ سوپاستان دەکەم. کێ لەگەڵ نییە؟ بەزۆربەی دەنگ وەکو خۆی مایەوە.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشەبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الثامنة: للوزير اصدار التعليمات اللازمة لتسهيل تنفيذ احكام هذا القانون.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

مادە هەشت، کێ لەگەڵ ئەوەیە وەکو خۆی بمێنێتەوە؟ سوپاستان ئەکەم. کێ لەگەڵ نییە؟ بەزۆربەی دەنگ وەکو خۆی مایەوە.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادةالتاسعة: لا يعمل بأي نص يتعارض واحكام هذا القانون.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

مادە نۆ، کێ لەگەڵە وەکو خۆی بمێنێتەوە؟ سوپاستان دەکەم. کێ لەگەڵ نییە؟ بەزۆربەی دەنگ وەکو خۆی مایەوە.

بەڕێز کاک ڕەش محمد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة العاشرة: على مجلس الوزراء تنفيذ احكام هذا القانون.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

مادەی (١٠)، کێ لەگەڵ ئەوەیە وەکو خۆی بمێنێتەوە؟ سوپاستان دەکەم.کێ لەگەڵ نییە؟ بەزۆربەی دەنگ وەکو خۆی مایەوە.

بەڕێز کاک ڕەش محمد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الحادية عشرة:

ينفذ هذا القانون اعتباراً من تاريخ نشره في الجريدة الرسمية.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کێ لەگەڵ ئەوەیە ئەم مادەیە وەکو خۆی بمێنێتەوە؟ سوپاستان ئەکەم؟ کێ لەگەڵ نییە؟ ئەویش پەسەند کرا. وەکو یاسا پاش ئەو چەند هەموارکردنەی کە تێیدا کراو، دەنگیان لەسەردا. کێ لەگەڵ ئەوەیە ئەو یاسایە کە گفتوگۆی لەسەر کرا و جێگیر کرا وەکو خۆی بمێنێتەوە؟ سوپاستان دەکەین. کێ لەگەڵ نییە؟ بەزۆربەی دەنگ پەسەند کرا.

بەم شێوەیە یاسای ئاوەدانکردنەوە و گەشەپێدانمان تەواو کردو، ئێستا خاڵێکمان ماوە ئەویش ئەوەیە کە کاک فرەنسۆ پێشنیاری کرد وئێوەش ڕەزامەندیتان لەسەر نیشان دا ئەویش دەربارەی بابەتی لافاوە.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەکو عەرزم کردن من پێشنیارەکەم بۆ ئەوە بوو کە لەگەڵ حکومەتی هەرێمی کوردستان باس بکرێ، کە ئامارێک بکا بزانی ئەو زەرەرو زیانە بە چ کەسانێک کەوتووە، بەڵام ئێستا مادام خرایە گفتوگۆو دانوساندن حەقە بە گشتی باس بکرێ، لە هەندە شوێن تەزرە باریوە دەغڵ ودانی نە هێشتووە لە هەندێ شوێن ڕێگاو بانی نەهێشتوە، لە ناو هەولێر هاتووچۆ نەبووە، با لەم بارەیەوە بکۆڵرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاک (یۆنادم)یش پێشنیارێکی هەیە، دەیویست باسی ئەم بابەتە بکا دەربارەی ڕێگاو بان و خراپ کاری ئەو لافاوە، ئەوجا کاک یۆنادم فەرموو.

یاسای ئاوەدانکردنەوەو گەشەپێدانی هەرێمی کوردستانی عێراق

ماددەی یەکەم:

مەبەست لەم وشانەی خوارەوە بۆ مەبەستی ئەم یاسایە ماناکانی تەنیشتیانە:

١- هەرێم: هەرێمی کوردستانی عێراق.

٢- وەزارەت: وەزارەتی ئاوەدانکردنەوە وگەشەپێدانی هەرێم.

٣- وەزیر: وەزیری ئاوەدان کردنەوە وگەشەپێدانی هەرێم.

٤- بریکاری وەزارەت: بریکاری وەزارەتی ئاوەدانکرنەوە وگەشەپێدانی هەرێم.

٥- ئەنجوومەن: ئەنجوومەنی راوێژکاریی وەزارەت.

ماددەی دووەم:

وەزارەت ئەم ئەرکانە بەجێ دێنێ:

١- پێشنیاز کردنی نەخشەی گشتیی سیاسەتی ئاوەدانکردنەوە وگەشەپێدانی هەرێم لە بواری دروستکردنەوەی شارو گوندو خانووبەرە رووخێنراوەکان ورێگاو پردیش لە سنووری کەرتەکانی ئەو پرۆژانەی ئاوەدانکردنەوە کە بە وەزارەت سپێردراون.

٢- جێبەجێ کردنی ئەو سیاسەتەی بۆ وەزارەت بریار دراوەو پێشنیازکردنی نەخشەی سالانەو مام ناوەندی و درێژخایەنی پێویست بۆ جێبەجێ کردنیان.

٣- دانانی سکێچ وبەرنامەی کار بۆ نەخشە سالمێنراوەکان وجێبەجێ کردنی ئەو پرۆژانەی پابەندیانن بەشێوەی جێبەجێ کردنی راستەو خۆ لە لایەن دەزگاکانی وەزارەتەوە یا سپاردنیان بە کۆمپانیاکان یا ئەو لایەنانەی پەیوەندیدار وپسپۆرن بۆ جێبەجێ کردنیان.

٤- وەزارەت بۆی هەیە بەسیفەتی بەڵێندەر(مقاول) پرۆژەی هەر لایەنێکی ناو هەرێم لە رێگەی دەزگا جێبەجێکارو سکێچکێشەکانییەوە جێبەجێ بکا.

٥- بەڵێن بەستن(التعاقد) لەگەڵ کارمەندانی بیانی یا کۆمپانیاو دام ودەزگا پسپۆرەکان بۆ کارکردن لە فەرمانگەکانی وەزارەتدا یا تەواوکردنی ئەو هەندە کارانەی پێیان سپێردراوە، ئەمەش بە پەسندکردن لە لایەن ئەنجوومەنی وەزیرانەوە.

٦- پێشنیازکردنی نەخشەو پرۆژەی گەشەپێدان لە چوارچێوەی نەخشە گشتییەکانی ئاوەدانکردنەوە وگەشەپێدان وجێبەجێ کردنیان بەرێکخستنی لەگەڵ لایەن و وەزارەتە پەیوەندیدارەکاندا

٧- بەگەڕخستنی ئەو داهاتانەی لە هەندێ لەچالاکی یەکانی وەزارەتەوە دەست دەکەون بۆ

مەبەستی ئاوەدانکردنەوە وگەشەپێدان ئەوەیش دوای پەسند کردنی لە لایەن ئەنجوومەنی وەزیرانەوە.

ماددەی سێیەم:

١- وەزیر سەرۆکی باڵای وەزارەتەو بەرپرسیاری یەکەمە لە جێبەجێ کردنی سیاسەتەکەی و سەرپەرشتیکردنی بەجێهێنانی یاساو پەیرەوو رێنماییەکانی تیایداو لەویشەوە بڕیارو فەرمان ورێنمایەکان دەردەچن لە چوارچێوەی ئەرکەکانی وەزارەت ودام و دەزگاو دەسەڵاتەکانی وگشت کاروبارە ئیداری وهونەری وداریییەکان لە سنووری ئەم یاسایەدا و بۆیشی هەیە هەندێ لە دەسەڵاتەکانی خۆی بە بریکاری وەزارەت یا بەڕێوەبەرەگشتی یەکان یا هەر یەکێک لە وەزارەتدا بەلایەوە پەسندبێ پسپێری لە بەرامبەر ئەنجوومەنی وەزیرانیشدا بەو مانایەی ئەندامێکی هاوبەشێتی بەرپرسیارە.

٢- بریکاری وەزارەت: لە سەرپەرشتی کردنی کارەکانی وەزارەتدا یاریدەی وەزیر دەداو ئەو ئەرکانە بەجێ دێنێ کە وەزیر پێ یان دەسپێرێ.

٣- بەڕێوەبەرێتی و دامودەزگاکانی مەڵبەندی وەزارەت ئەمانەن:

أ - نووسینگەی وەزیر: فەرمانبەرێک بە پلەی بەڕێوەبەر سەرۆکایەتی ی دەکاو چەند فەرمانبەرێک یاریدەی دەدەن.

ب- نووسینگەی بریکاری وەزارەت: فەرمانبەرێک بەڕێوەی دەباو چەند فەرمانبەرێک یاریدەی دەدەن.

ج- بەڕێوەبەرێتی ی نەخشەکێشان وبەدواداچوون: بە وەزیرەوە دەبەسترێتەوە.

د - بەڕێوەبەرێتی ی راگەیاندن وپەیوەندی: بە نووسینگەی وەزیرەوە دەبەسترێتەوە.

هـ- فەرمانگەی یاسایی: بەوەزیرەوە دەبەسترێتەوە.

ماددەی چوارەم:

بەڕێوەبەرێتی یەکانی دیوانی وەزارەت ودام ودەزگاکانیان :

١- بەڕێوەبەرێتی گشتی ی دیوان: فەرمانبەرێک بە پلەی بەڕێوەبەری گشتی کە باوەڕنامەی سەرەتایی زانکۆی هەبێ سەرۆکایەتی دەکاو ئەم بەڕێوەبەرێتی یانەی پێوە دەبەسترێتەوە:

أ - بەڕێوەبەرێتیی کاروباری ئیدارەوکەسان.

ب- بەڕێوەبەرێتیی کاروباری دارایی.

ج- بەڕێوەبەرێتیی چاودێری وپێداچوونەوەی دارایی.

٢- بەڕێوەبەرێتیی گشتی ی ئاوەدانکردنەوەو گەشەپێدان: فەرمانبەرێک بە پلەی بەڕێوەبەری گشتی کە باوەڕ نامەی سەرەتایی ی زانکۆی هەبێ ولە کارمەندان وپسپۆران بێ سەرۆکایەتیی دەکاو بەڕێوەبەرێتی یەکانی ئاوەدانکردنەوەو گەشەپێدانی پارێزگاکانی پێوە دەبەسترێتەوە.

ماددەی پێنجەم:

یەکـەم: ئەنجـوومـەنێک لە وەزارەتدا بە ناوی (ئەنجـوومـەنی ئاوەدانکردنەوەو گـەشـەپێـدان) بەسەرۆکایەتیی وەزیر بەم جۆرە پێک دێ:

١- بریکاری وەزارەت: جێگری وەزیر.

٢- بەڕێوەبەرە گشتی یەکانی وەزارەت: ئەندام.

٣- بەڕێوەبەری نەخشە دانان وبەدواداچوون: ئەندام.

٤- هەر کارمەندو پسپۆڕێک کە وەزیر لە ناو وەزارەت و لە دەرەوەیدا هەڵیان دەبژێری.

دووەم: ئەرکەکانی ئەنجوومەن:

١- ئامادەکردن ودارشتنی ئامانجەگشتی یەکانی نەخشەکانی وەزارەت لە بەر رۆشنایی ی رێنوێنی یەکانی(توجیهات) ئەنجوومەنی وەزیرانی هەرێمدا.

٢- پێشکەشکردنی پێشنیاز سەبارەت بە پرۆژەکان وگۆرینی نەخشەکان ودیاریکردنی چۆنێتی ی ریزبەستنیان.

٣- لێکۆڵینەوە وپێشنیاز کردنی بوودجە بۆ مەبەستی ئاوەدانکردنەوەو گەشەپێدان.

٤- لێکۆڵینەوەی باری مادده سروشتی یەکان بۆ مەبەستی بینا کردن وپیشەسازی وپشت بەستن بە خێرو بێری هەرێم.

٥- لێکۆڵینەوەی راپۆرتی خولەکی ی گشتیی وەزارەت کە بەرێوەبەرێتی ی نەخشەکێشان ئامادەی دەکاو تێبینی رێنوێنی خۆی لە بارەیەوە دەردەبری.

٦- پێشکەشکردنی پێشنیازو دیاریکردنی ئەو رێ وشوێنانەی پەرەپێدانی هەندێ پێشەسازی وئەو پرۆژە کشتوکاڵیانە زامن دەکەن کە پەیوەندی یان بەو ناوچانەوە هەیە کە ئاوەدانکردنەوەو گەشەپێدان دەیانگرێتەوە.

٧- لێکۆڵینەوەی بەشداربوونی کەرتی تایبەتی لە چالاکی وئاوەدانکردنەوەو گەشەپێداندا.

٨- لێکۆڵینەوەی هەر کێشەیەک کە وەزیر دەیخاتە بەر دەمی ورادەربرین و پێشکەشکردنی پێشنیازو ئامۆژگاری ی پێویست لە بارەیەوە.

ماددەی شەشەم:

گشت ئەو کۆمپانیاو فەرمانگەو بەرێوەبەرێتی یانە هەڵدەوەشێنرێتەوە کە لەوە بەر بە وەزارەتی نیشتەجێ کردن وئاوەدانکردنەوەی ناوەندەوە بەستراوبوونەوەو درانە پاڵ ئەم وەزارەتەو ئەمیش سەبارەت بە مافەکانیان دەچێتە جێگەیان وفەرمانبەرەکانیان بەسەر بەرێوەبەرێتی یەکانی ئەم وەزارەتەدا دابەش دەکرێن وهەموو ئەو ئیلتزام ومافەنەی لە دوای پێکهاتنی ئەنجوومەنی وەزیرانی هەرێمەوە لە ١٩٩٢/٧/٤ دا هاتوونە کایەو دەخرێنە لای ئەم وەزارەتە.

ماددەی حەوتەم:

١- وەزیر بۆی هەیە لە چواچێوەی دام ودەزگاکانی وەزات ولە پێویستدا بەرێوەبەرێتی وبەش ولق

ووەحدەی نوێ پێک بێنێ یا لەیەکیان بدا.

٢- بە پەیرەوو ئەرک وتایبەتکاری یەکانی دام ودەزگاکانی وەزارەت دیاری دەکرێن.

٣- وەزیر بۆی هەیە بەپێی پێویست لیژنەی هەمیشەیی یا کاتی پێکبێنێ.

ماددەی هەشتەم:

وەزیر بۆی هەیە رێنمایی پێویست بۆ ئاسانی جێبەجێ کردنی حوکمەکانی ئەم یاسایە دەربکا.

ماددەی نۆیەم:

کار بە هیچ دەقێک ناکرێ کە لەگەڵ حوکمەکانی ئەم یاسایەدا ناکۆک بێ.

ماددەی دەیەم:

دەبێ ئەنجوومەنی وەزیران حوکمەکانی ئەم یاسایە جێبەجێ بکا.

ماددەی یازدەیەم:

ئەم یاسایە لە رۆژی بلاوکردنەوەیەوە لە رۆژنامە رەسمیدا کاری پێدەکرێ.

جوهر نامق سالم
سەرۆکی ئەنجوومەنی نیشتمانیی
کوردستانی عێراق

هۆیەکانی دەرکردنی ئەم یاسایە

کوردستان بەدرێژایی زیاتر لە سی ساڵ لە سەر دەستی حکومەتە یەک لە دوای یەکەکاندا کەوتبووە بەر شالاوی بەردەوامی وێرانکردنەوەو سیاسەتی زەوی سووتاوی لە دژ بەکار دەهێنرا، کە لە ئەنجامیدا هەزارەها گوندو بونیادی ژێرەوەی ئابووریی هەرێم کاول کران.

دوای پێکهێنانی ئەنجوومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستان پێویست بوو دەست بکرێ بە کارکردن بۆ سەر لە نوێ ئاوەدانکردنەوەو بیناکردنەوەی ئەوەی حکومەتی فاشیی عێراق لە سیاسەتی ئەنفالی بەدناو ویرانی کردو ئەمە لە زنجیرەی ئامانجەکاندا خرایە پێشی هەمووانەوە بۆیە ئەم یاسایە دەرکرا.